T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/394
KARAR NO : 2024/376
KARAR TR : 07/10/2024

ÖZET: 2247 sayılı Kanun'un 20. maddesi kapsamında görev uyuşmazlığının çözümü için Uyuşmazlık Mahkemesine başvuru yapabilecek mercilerin, temyiz incelemesi yapmaya yetkili yüksek mahkemeler olduğunun belirlenmesine karşın, Bölge Adliye Mahkemesinin Kanun metninde geçtiği şekilde yüksek mahkeme olarak kabulü mümkün olmadığından, başvuru koşullarının oluşmaması nedeniyle, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca BAŞVURUNUN REDDİ gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : F. B.
Vekili : Av. H. Ş.
Davalılar :1-Osmaniye Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü
Vekili : Av. B. Ç. Ş.
2-Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği Bakanlığı
Vekili : Av. H. A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkiline ait olan Osmaniye ili ... adresinde bulunan taşınmazın, 06/02/2023 tarihinde meydana gelen depremde, Osmaniye Valiliği Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğünün 25/05/2023 tarihli yazısı ilehasarsız olduğunun "..." askı kodu ile tespit edilip hasar tespit sistemine kaydının yapıldığının taraflarına bildirilmesine rağmen, taşınmazın idare tarafından yıktırıldığını, yıkıma ilişkin olarak ayrıntılı tespit tutanağının düzenlenmesi, yapıların mühürlenmesi, tutanağın bir nüshasının muhtara bırakılması, yıkım kararının tebliğ edilmesi gibi yıkıma ilişkin gerekli aşamaların hiçbirinin yerine getirilmediğini, 08/06/2023 tarihinde davalı Osmaniye Valiliğine başvuru yapıldığını, davalı idare tarafından süresi içerisinde cevap verilmediğini, dava konusu taşınmazın hasarsızlığı belgelenmiş olmasına rağmen hizmetin kötü işlemesi nedeniyle yıktırıldığını, müvekkilinin maddi ve manevi olarak zarara uğradığını, idarenin bu eylemi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlali edildiğini ileri sürerek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 5.000 TL maddi tazminatın idareye başvuru tarihi olan08/06/2023tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Osmaniye 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 07/02/2024 tarih ve E.2023/421, K.2024/52 sayılı kararı ile, davanın 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b ve 115/2 maddeleri gereğince yargı yolunun caiz olması nedeniyle dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuştur. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Yargı yolu kavramı, bir hukuk sisteminde, herhangi bir davanın o hukuk sistemine dâhil yargı haklarından hangisinde bakılacağını ifade eder. Uyuşmazlığın hangi yargı kolunda bakılacağı hususu, davanın genel şartlarından olup mahkemece resen dikkate alınması gerekir.*
>
> *2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesine göre idari dava türleri;" a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları,*
>
> *b)İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,*
>
> *c)Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar" olarak sayılmıştır.*
>
> *Tüm dosya kapsamı incelendiğinde; davacı tarafın, 06/02/2023 tarihinde meydana gelen depremin akabinde hasarsız olan evinin davalı idare tarafından haksız yere yıkıldığı iddiasında bulunduğu, 06/02/2023 tarihinde meydana gelen depremin akabinde davalı idare tarafından yıkılması kararlaştırılan yapıların yıkımı ile ilgili hizmet verildiği, davacı tarafın konutunun bu hizmet kapsamında olup olmadığının hizmet kusuru olarak nitelenmesi için önem arz etmediği, hizmet kusuru açısından önemli olanın davalı kurumun kamuya sunmakta olduğu bir hizmeti kapsamında ve/veya esnasında bir zarar oluşmuş ise bu durumun hizmet kusuru olarak değerlendirildiği, bu nedenledavalı tarafa isnat edilen*

eylemin hizmet kusuru kapsamında kaldığı anlaşıldığından HMK'nun 114/1-b ve 115. maddeleri uyarınca davanın usulden reddine..."

3. **Adana Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi 01/07/2024 tarih ve E.2024/1630 sayılı ara kararı** ile, davacının, davalının hizmet kusuru nedeniyle uğranılan maddi zararının, tam yargı yolu ile idare mahkemesinde talep edilebileceği düşünüldüğünden, 2247 sayılı Kanun'un 19. ve 20. maddeleri gereğince davacı tarafından açılan tazminat davasında görevli yargı yolunun belirlenmesi bakımından dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava, hizmet kusuru nedeniyle uğranılan maddi zararın ödetilmesi istemine ilişkindir.

Mahkemece davanın idari yargının görevli olması nedeni ile usulden reddine karar verilmiş, hüküm davacı vekili tarafından görevsizlik kararının hukuka aykırı olduğu gerekçesi ile istinaf etmiştir.

Yargı yolu kavramı, bir hukuk sisteminde herhangi bir davanın o hukuk sistemine dahil yargı kollarından hangisinde bakılacağını ifade eder. Uyuşmazlığın hangi yargı kolunda bakılacağı hususu, davanın genel koşullarından olup mahkemece re'sen dikkate alınması gereklidir. Kamu hizmeti görmekle yükümlü olan belediye kamu hizmeti sırasında verdiği zararlardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabi değildir. Hizmet kusurundan dolayı açılan davaların idari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2. maddesi hükmü uyarınca tam yargı davası olarak ikame edilmesi gerekmektedir. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olup, mahkemece kendiliğinden dikkate alınması zorunludur.

Kamu tüzel kişilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararlar niteliği itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olup bu zararların tazmini amacıyla hizmet kusuruna dayalı olarak açılan davanın, olayda kamu hizmetinin usulüne ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, hizmet kusuru veya idarenin sorumluluğunu gerektiren bir husus olup olmadığının belirlenmesinin idare hukuku kuralları esas alınarak 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2/1 -b maddesinde sayılan tam yargı davasında çözülmesinde idari yargı yerleri görevlidir.

Somut olayda davacı vekili, 06.02.2023 tarihinde meydana gelen deprem sonrasında müvekkilinin taşınmazının hasarsız olup Osmaniye Valiliği Çevre Şehircilik ve iklim Değişikliği il Müdürülüğünce ispatlandığı halde davalı idare tarafından hiç bir gerekçe olmaksızın yıktırıldığını ileri sürerek davalı idarenin kusurlu olduğunu, zarara uğrayan davacının her türlü zararının tazmininin gerektiğini ileri sürerek tazminat isteminde bulunmuş olduğuna göre davacının davası hizmet kusuruna dayanmaktadır.

Görev sorunu, kamu düzenine ilişkin olup, açıkça veya hiç ileri sürülmese bileyargılamanın her aşamasında mahkemelerce kendiliğinden araştırılır (HMK 114,115/1).

2247 sayılı yasanın 20. Maddesi "Daha önce Uyuşmazlık Mahkemesince yargı mercii belirtilmemiş olan bir davada temyiz incelemesi yapan yüksek mahkeme, davanın, davaya bakan mahkemenin görevi dışında olduğu kanısına varırsa, incelediği kararı bozacak yerde, incelemeyi erteleyerek yargı merciinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurmaya karar verebilir." şeklindedir.

Buna göre eldeki dosyaya baktığımızda, davacı tarafından talep edilen tazminat davasının hangi yargı yolunda görevli mahkemeler tarafından çözüleceğinin belirlenmesi bakımından dosyanın 2247 sayılı yasının 20. maddeleri gereğince resen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilerek yargı yolunun belirlenmesinin istenilmesine karar vermek gerekmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin Kararının sonucuna göre davacının istinaf incelemesi konusunda karar verilmesi ve inceleme yapılması Uyuşmazlık Mahkemesinin kararına kadar dosyanın Dairemizce bekletilmesine karar verilmesi gerektiği kanaatine varılmış, bu nedenle aşağıdaki şekilde ara karar kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Davacının, davalının hizmet kusuru nedeniyle uğranılan maddi zararın, Dairemizce söz konusu tazminatın tam yargı yolu ile idare mahkemesinde talep edilebileceği düşünüldüğünden, 2247 sayılı yasının 19. ve 20. maddeleri gereğince davacı tarafından açılan tazminat davasında görevli yargı yolunun belirlenmesi bakımından dosyanın UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ'NE GÖNDERİLMESİNE,

2- Dosyanın incelenmesinin 2247 sayılı yasının 20.maddesi gereğince Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından görevli yargı yolunun belirlenmesine kadar bekletici mesele yapılmasına..."

4. Adana Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesince dava dosyası Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

5. T.C. Anayasası'nın "*Yargı*" başlıklı Üçüncü Bölümünde, genel hükümlere yer verildikten sonra, ikinci başlığında *"Yüksek Mahkemelere"* yer verilmiş, bu bölümde, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay ve Uyuşmazlık Mahkemesi yüksek mahkemelerarasında sayılmıştır.

6. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Sekizinci Kısmının Kanun Yolları Başlıklı Birinci Bölümünde *"istinaf"* incelemesine yer verilmiş, bu bölümde istinaf yoluna başvurulabilen kararlar, istinaf dilekçesi, istinaf dilekçesinin verilmesi, kararın hangi hususları içereceği vs. hususlar hüküm altına alınmış; İkinci Bölümde ise, *"Temyiz"* incelemesine yer verilerek, temyiz edilebilen kararlar, temyiz edilemeyen kararlar, kanun yararına temyiz, temyiz incelemesi ve duruşma, onama kararları, Yargıtay kararlarının tebliği, bozmaya uyma veya direnme vs. hususlar hüküm

altına alınmıştır.

7. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un*"Mahkemenin görevi"* başlıklı 1. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

> *" Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir."*

8. 2247 sayılı Kanun'un "*Yargı merciilerinin uyuşmazlık mahkemesine başvurmaları"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

> *"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.*
>
> *(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008-5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir."*

9.2247 sayılı Kanun'un *"Temyiz incelemesi yapan yargı merciilerinin Uyuşmazlık Mahkemesine başvurmaları"* başlıklı 20. maddesi şöyledir:

> *"Daha önce Uyuşmazlık Mahkemesince yargı mercii belirtilmemiş olan bir davada temyiz incelemesi yapan yüksek mahkeme, davanın, davaya bakan mahkemenin görevi dışında olduğu kanısına varırsa, incelediği kararı bozacak yerde, incelemeyi erteleyerek yargı merciinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurmaya karar verebilir.*
>
> *(İkinci fıkra Mülga: 21/1/1982 - 2592/9 md.) "*

10. 2247 sayılı Kanun'un *"İncelemede izlenecek sıra"* başlıklı 27. maddesi şöyledir:

> *"Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder."*

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Seyfi HAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/10/2024 tarihli toplantısında; Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, 2247 sayılı Kanun'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

12. Uyuşmazlığın çözüme kavuşturulabilmesi açısından olağan kanun yolları olan istinaf ve temyiz yolunun açıklanması gerekmektedir: İstinaf, ilk derece mahkemeleri tarafından verilen kararların Bölge Adliye Mahkemeleri tarafından tekrar incelemeye tabi tutularak karar verilmesi usulüne istinaf adı verilir. İstinafta ilk derece mahkemesi kararları hem hukuksal hem de maddi yönden denetlenmektedir. İstinaf başvurusunun yerinde olması halinde istinaf mahkemeleri, ilk derece mahkemesi kararını kaldırarak dava hakkında bizzat karar verebilir. İstinaf kararları (verildiği anda kesin olanlar hariç) temyiz kanun yoluna tabidir.

13. Temyiz kanun yolu ise, istinaf mahkemesi tarafından verilen nihai kararların hukuka uygunluğunun denetlendiği bir olağan kanun yoludur (HMK m.361). Temyiz başvurusu üzerine hukuki denetim, bir yüksek mahkeme olan Yargıtay tarafından yapılır. Yargıtay, temyiz incelemesi ile kanunun olaya doğru uygulanıp uygulanmadığını denetler. Yani, Yargıtay ilgili kanun maddelerinin dosyadaki delillerle oluşan maddi vakıaya yerinde uygulanıp uygulanmadığı yönünde hukuki bir denetim yapar. Yargıtay temyiz incelemesi aşamasında delil toplayamaz, tanık dinleyemez, keşif yapamaz.

14. Diğer bir anlatımlabölge adliye mahkemesi istinaf incelemesi ile yeniden bir karar verebilir, teknik açıdan yerel mahkeme kararının bozulması veya onanması söz konusu değildir. Temyiz incelemesi ile Yargıtay, istinaf mahkemesi kararını sadece hukuki yönden değerlendirerek onama veya bozma kararı verir. Yargıtay, istinaf mahkemesi tarafından verilen kararı bozduğunda, yeni bir karar verilmek üzere dava dosyasını geri gönderir. Bu sebeple, istinaf yargılaması sonunda verilen karar, bir karşılaştırma yapılacaksa, ilk derece mahkemesi kararları ile benzerlik göstermektedir ancak aynı değildir.

15. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, 2247 sayılı Kanun'un 20. maddesi kapsamında görev uyuşmazlığının çözümü için Uyuşmazlık Mahkemesine başvuru yapabilecek merciler *"temyiz incelemesi yapan yüksek mahkeme"* olduğundan ve Bölge Adliye Mahkemeleri ile Bölge İdare Mahkemeleri Anayasa'da sayılan yüksek mahkemeler içerisinde yer almadığından yine 2247 sayılı Kanun'da belirtildiği üzere, temyiz incelemesi değil, istinaf incelemesi yaptıklarından, bölge adliye mahkemesince yargı yolunun belirlenmesi için gönderilen dosyanın bu kapsamda kabul edilemeyeceği tartışmasızdır.

16. Ancak, yargı mercileri arasındaki görev uyuşmalıklarının çözümü 2247 sayılı Kanun'un yalnızca 20. maddesi uyarınca değil, 10., 14., 17. ve 19. maddeleri uyarınca da mümkün olduğundan, uyuşmazlığın diğer maddeler yönünden de bir değerlendirmeye tabi tutulabileceği ve çözümü için Uyuşmazlık Mahkemesine usulüne uygun olarak başvurulması halinde Mahkememizce işin esasının incelenebileceği açıktır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, 2247 sayılı Kanun'un 20. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan Adana Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesinin 01/07/2024 tarih ve E.2024/1630 sayılı başvurusunun, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

2247 sayılı Kanun'un 20. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan Adana Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesinin 01/07/2024 tarih ve E.2024/1630 sayılı BAŞVURUSUNUN, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca REDDİNE,

07/10/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Seyfi
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	HAN

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN